



Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 17. децембар 2010. године

Предмет бр. 06/07

Симо МИТРОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 17. децембра 2010. године
уз присуство следећих чланова:

г. Пола ЛЕМЕНСА, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН

г. Раџеша ТАЛВАРА, извршног службеника

Након што је забележила повлачење г. Марека НОВИЦКОГ са заседања на предмету у складу са Правилком 12 Пословника,

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно са одељком 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће одлуке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 15. септембра 2007. године и уписана 18. октобра 2007. године. На почетку поступка пред Саветодавном комисијом за људска права (Комисија), жалбу је заступао Праксис, невладина организација са седиштем у Београду, Србија. Праксис се касније повукао из учешћа у предмету.

2. Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) 7. фебруара 2008. године дајући му прилику да достави примедбе у име УНМИКА-а о прихватљивости и меритуму жалбе у складу са Правилном 30 Пословника Комисије. СПГС није искористио ову прилику.
3. 7. маја 2008. године Комисија је објавила да је жалба прихватљива.
4. 13. маја 2008. године, Комисија је проследила жалбу СПГС-у сагласно са одељком 11.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, ради добијања одговора УНМИК-а о меритуму предмета.
5. 16. септембра 2008. године СПГС је позвао Комисију да затражи информације директно од Косовске агенције за имовину (КАИ).
6. 17. новембра 2008. године, као одговор на захтев Комисије, КАИ је доставила потпуни спис предмета о предмету жалиоца.
7. У писму датираним на 20. јануар 2009. године, СПГС је доставио УНМИК-у примедбе о меритуму, додајући писмо од КАИ са датумом од 19. септембра 2008. године.
8. 23. јануара 2009. године, Комисија је писала Праксису, правним заступницима жалиоца, позивајући их да поднесу примедбе на писма од СПГС-а и КАИ-а.
9. 6. фебруара 2009. године, Праксис је одговорио Комисији напомињући да више не делује у својству правног заступника жалиоца. Напоменуо је да ће захтеви Комисије бити прослеђени жалиоцу за његове примедбе када буду преведени на српски језик.
10. 20. фебруара 2009. године, Комисија је жалиоцу доставила верзију писма на српском језику.
11. Пошто није добио никакав одговор до траженог датума, Секретаријат Комисије је контактирао жалиоца путем телефона 9. јула 2009. године и 13. јула 2009. године и оставио поруке његовом сину. Комисија није добила никакав одговор на своје упите.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

12. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији. Он тврди да му је додељен стан у Општини Штимље 30. децембра 1996. године, којег је купио 19. марта 1999. године. Косово је напустио у јуну 1999. године.
13. Након доласка УНМИК-а на Косово, основане су Дирекција за стамбена и имовинска питања (ДСИП) и Комисија за стамбене и имовинске захтеве (КСИЗ) од стране УНМИК-а Уредбом бр. 1999/23 од 15. новембра 1999.

године о оснивању Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбене и имовинске захтеве. Мандат ДСИП-а служио је да регулише стамбена и имовинска права на Косову и да разреши спорове који се тичу стамбеног власништва, све до тренутка када је СПГС утврдио да су локални судови способни да спроводе те функције. Сврха је била да се омогући обухватно управљање правима о власништву на Косову у циљу постизања ефикасног и ефективног решавања захтева који се тичу стамбене имовине. Уредба УНМИК-а бр. 1999/23 установила је КСИЗ као независни орган ДСИП-а, који је одговоран за решавање нетрговинских спорова који се тичу стамбене имовине, а долазе из ДСИП. Правила процедуре и докази били су предмет Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 од 31. октобра 2000. године о Захтевима за стамбену имовину и Правилима поступка и доказима Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбена и имовинска питања.

14. КСИЗ је била надлежан за три категорије захтева стамбене имовине: захтеви појединаца чија су права власништва, поседовања и станарског права на стамбену имовину накнадно опозвани од 23. марта 1989. године на основу закона који је дискриминирајући по својој молби или намери (захтеви „А категорије“); захтеви појединаца који су ступили у неформалне трансакције власништва након 23. марта 1989. године (захтеви „Б категорије“); и захтеви од стране појединаца који су без своје воље изгубили право на власништво, поседовање или станарско право својих имовина након 24. марта 1999. године (захтеви „Ц категорије“).
15. 23. марта 2002. године, жалилац је поднео захтев „Ц категорије“ ДСИП-у тражећи поновно преузимање власништва над станом у Штимљу. Тврдио је да има станарско право над станом како је доказано одлуком општине Штимље са датумом од 30. децембра 1996. године која му је доделила стан и уговор о куповини који је потписан 30. новембра 1998. године а који је оверен од стране Општинског суда у Урошевцу 19. марта 1999. године. Примерак писменог уговора није помињао референтни број овере од стране Суда. Током разматрања његовог захтева жалилац је указао на то да се уселио у спорну имовину у време док је зграда била још увек у изградњи и да због тога није био регистрован у евиденцијама јавних предузећа.
16. Захтеву жалиоца се противио г. Н.И. који је у то време становао у спорном стану. Он је тврдио да је стекао власништво над станом склапајући уговор о куповини са грађевинском фирмом Г. 15. новембра 2002. године, која је саградила зграду у којој се стан налази.
17. ДСИП је покушала да провери документа која је поднео жалилац. ДСИП се распитала у општини Штимље, као носилац права над доделом, како би проверила првобитну одлуку о додели. Међутим, нису могли да пронађу одлуку у својим архивама. Штавише, ДСИП је покушала да провери уговор о куповини у општинском суду Урошевац, као институцији која је оверила уговор. Међутим, уговор није могао бити потврђен као аутентичан приликом поређења са судским евиденцијама.

18. КСИЗ је објавила своју одлуку 21. октобра 2005. године одбацујући захтев на основу тога да је жалилац, као и неки други жалиоци који су у истој ситуацији,

„у најбољем случају, представио важеће одлуке о додели за тражену имовину и није доставио било какву другу проверену документацију. Осим тога, са датумом од 24. марта 1999. године, тражена имовина је још увек била у изградњи, ови жалиоци никада нису добили поседовање над траженом имовином“.

КСИЗ је донела закључак да поменути жалиоци „сходно томе нису имали права над имовином у погледу тих имовина и нису били лишени истих.“

19. Жалилац је уложио захтев за поновно разматрање те одлуке 24. марта 2006. године. Он је тврдио да КСИЗ није била у праву тврдећи да није поднео доказе о свом имовинском праву. Поново се позвао на одлуку о додели од 30. децембра 1996. године и овереног уговора о куповини од 30. марта 1999. године. Евиденције показују да је жалилац доставио други примерак уговора о куповини, овог пута са бројем овере. Жалилац је изнео да је живео у стану са својом породицом од априла 1998. године. Осим тога објаснио је да није у могућности да покаже комуналне рачуне, али је позвао КСИЗ да провери архиве бивше електродистрибуције како би се уверила да је он ефективно користио електричну енергију. На крају је доказивао да је исход његовог предмета био у супротности са исходом предмета неких других корисника станова у истој згради, који су били у истој позицији као и жалилац а који су доставили слична документа, и добили повољну одлуку од КСИЗ-а.

20. ДСИП је покушала да провери доказе које је поднео жалилац. Распитала се код суседа да ли је жалилац икада живео у стану о коме је реч. Нису могли да пронађу никога ко би потврдио ту тврдњу. Поред тога, већи број сведока је указао на то да је зграда о којој је реч била у изградњи на дан 24. марта 1999. године. ДСИП је такође контактирала јавно комунална предузећа да види да ли они могу да доставе било какав доказ да је жалилац икада боравио у спорној имовини. Ове компаније нису могле да пронађу било какву евиденцију о њему која се односи на ту имовину.

21. 10. октобра 2006. године, ДСИП је контактирала жалиоца. Када је упитан да ли је потписао уговор о закупу са Јавно стамбеним предузећем, жалилац је одговорио да није, због чињенице да општина није технички прихватила зграду, иако је изградња била завршена. Даље је изнео да су се он и друге особе уселили у станове без уручења кључева или одобрења о боравку, и поновио да је имао валидна документа за овај стан.

22. КСИЗ је објавила своју одлуку 11. децембра 2006. године, одбацујући захтев жалиоца за поновним разматрањем. Подсетила је да се према одељку 14.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 захтев о поновном разматрању може поднети: „а. по подношењу правно релевантних доказа, које [КСИЗ] није узела у обзир приликом одлучивања о захтеву; или б. по основу да је постојала материјална грешка у пријави [те] уредбе“. КСИЗ је нашла да „се није показало да је икаква грешка направљена од стране [КСИЗ-а] у примени

[Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60], нити да је изнет било какав нови доказ који гарантује било какву промену у првостепеној одлуци [КСИЗ-а]“. Приметивши да захтев покреће посебно питање, КСИЗ је наставио са разматрањем према следећем:

„(Та) страна која потражује, а који је неуспешни жалилац Ц категорије у првобитној одлуци, тврди да је (КСИЗ) одобрила две жалбе од двојице колега који су такође радили у скупштини општине Штимље и сматра да је ово противречно. Страна која потражује наводи да су ове колеге добили станове по истој основи као и страна која потражује. (КСИЗ) је истражила та два захтева која је споменула страна која потражује и примећује да су оба захтева одобрена на основу потврђених доказа који показују законито поседовање, док страна која потражује приликом овог случаја није поднела документе који би се могли потврдити.“

23. Одлука о захтеву за поновним разматрањем потврђена је 23. марта 2007. године. Жалилац је примио одлуку 9. маја 2007. године.
24. У међувремену, Уредба УНМИК-а бр. 2006/10 од 4. марта 2006. године о Резолуцији о захтевима који се односе на приватну непокретну имовину, укључујући пољопривредну и трговинску имовину, поставила је КАИ као тело које наслеђује ДСИП. Међутим, одељак 23 обезбедио је да КСИЗ и даље има власт да судском одлуком разреши захтеве који су већ били поднети ДСИП-у и да делује по захтевима за поновним разматрањем одлука у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60.
25. Уредба УНМИК-а бр. 2006/10 је убрзо након тога „привремено суспендована“ Уредбом УНМИК-а бр. 2006/50 од 16. октобра 2006. године о Резолуцији о захтевима који се тичу приватне непокретне имовине, укључујући пољопривредну и трговинску имовину. Према Уредби УНМИК-а бр. 2006/50, КАИ је задржана као независно тело. Одељак 22 наставио је да обезбеђује да КСИЗ-у даље има власт да судском одлуком разреши захтеве који су већ били поднети ДСИП-у и да делује по захтевима за поновним разматрањем одлука у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2000/60. У складу са другом одредбом истог одељка, Уредба УНМИК-а бр. 2006/50 остала је на снази до 31. децембра 2008. године.

III. ЖАЛБА

26. Жалилац се жали на бројна наводна кршења права током поступка или на праведно суђење, које је гарантовано чланом 6 став 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП):
 - он тврди да КСИЗ није узела у достојно разматрање све предочене доказе, чиме није успела да достави разумну одлуку;
 - он излаже да је поступак пред КСИЗ-ом нарушио његово право на одлуку у разумном времену;
 - он изјављује да КСИЗ-у уопштено недостаје независност и непристрасност, због практично непостојеће одвојености власти на

Косову и због недостатка правила о етничком саставу локалних јавних службеника, и да нарочито није био непристрасан трибунал, јер је одлука о поновном разматрању донета од исте комисије, која је сачињена од истих чланова, који су донели првостепену одлуку.

27. Жалилац се даље жали на чињеницу да је КСИЗ донела одлуку која није узела у обзир његово право власништва или најмање друга релевантна имовинска права (право на закуп) која се односе на стан о коме је реч. Да је одлука довела до *de facto* експропријације. У том погледу жалилац се позива на кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП-а.
28. Жалилац такође доказује да је био спречен да приступи и врати власништво над својим станом, и да слободно ужива у свом приватном простору. Према њему, УНМИК није успео да заштити његово право на поштовање приватног и стамбеног живота, а КСИЗ се умешала у ова права без правог оправдања. У том погледу он се позива на кршење члана 8 из ЕКЉП-а.
29. Жалилац на крају тврди да изнад поменут недостатак непристрасности КСИЗ-а у поступцима поновног разматрања утиче на „ефикасност“ механизма ДСИП/КСИЗ-а као правног лека у стамбеним и имовинским споровима. Ниједан други правни лек није доступан. У том погледу он се позива на кршење члана 13 из ЕКЉП-а.

IV. ПРАВО

A. Наводна кршења члана 6 става 1 из ЕКЉП-а.

1. Применљивост члана 6 става 1 из ЕКЉП-а.

30. Као почетно питање, Комисија мора да утврди да ли се члан 6 став 1 из ЕКПЉ-а односи на тренутни предмет. Члан 6 став 1 из ЕКПЉ-а наводи, у релевантном делу:

У одређивању цивилних права и обавеза или било којих кривичних оптужби против појединца, свако има право на поштено и јавно саслушање у оквиру разумног времена од стране независног и непристрасног суда који је успостављен законом [...].

31. Члан 6 став 1 из ЕКПЉ-а односи се на одређивања „цивилних права и обавеза“ појединца. Комисија примећује да се спор између страна пред КСИЗ-ом односи на њихова права у односу на одређену стамбену имовину. Спор се због тога односи на одређивање имовинског права жалиоца, права које је јасно „цивилне“ природе (види пресуду Европског суда за људска права (ЕСЉП) у случају Зандер против Шведске, од 25. новембра 1993. године, Публикације суда, Серија А, бр. 279-В, стр. 40, став 27).
32. Члан 6 став 1 из ЕКЉП-а у принципу се односи само на поступке пред „трибуналом“. Европски суд за људска права је изјавио да је суд

„окарактерисан у суштинском смислу тог термина својом судском функцијом, односно одређивањем ствари унутар својих надлежности на основу правила закона и након спроведених поступака на прописан начин“ (ЕСЉП (Велико веће), случај Кипар против Турске, бр. 25781/09, пресуда од 10. маја 2001. године, *ЕCHR*, 2001-IV, став 233). Поред тога, суд о коме је реч мора имати надлежност да би испитао сва питања о чињеници и праву који се тичу случаја изнетог пред њим (види ЕСЉП, Олујић против Хрватске, бр. 22330/05, пресуда од 5. фебруара 2009. године, став 38). Међутим, да би се неко тело квалификовало као „трибунал“, члан 6 став 1 из ЕКЉП не захтева од њега да буде „суд права класичног типа, који је интегрисан унутар стандардне судске машинерије државе“ (ЕСЉП, Кембел и Фел против Велике Британије, пресуда од 28. јуна 1984. године, Публикације суда, Серија А, бр. 80, стр. 39, став 76).

33. У том контексту, Комисија напомиње да КСИЗ није суд класичног типа. То је било тело за поступке масовних захтева које је издавало обавезујуће и применљиве одлуке (види Уредбу УНМИК-а бр 1999/23, цитирану изнад). Правила процедуре за поступке пред КСИЗ-ом су постављене у Уредби УНМИК-а бр. 2000/60, а КСИЗ је одређивао захтеве у супарничком поступку на основу правила закона. Ове одлуке су биле коначне и спроведене су од стране административног тела, ДСИП-а. Због тога је КСИЗ имала судску функцију а члан 6 ЕКЉП-а се односи на поступке пред КСИЗ-ом (види Саветодавна комисија за људска права (СКЉП), Вучковић, бр. 03/07, мишљење од 13. марта 2010. године, став 34).

2. Сагласност са чланом 6 став 1 из ЕКЉП-а

і. Независност и непристрасност суда

1. Општа жалба

а. Аргументи страна

34. Жалилац уопштено тврди да „практично непостојећа подела власти на Косову и недостатак правила о етничком саставу локалних јавних службеника“ показује да КСИЗ-у недостаје независност и непристрасност. Он не разрађује ове аргументе.

35. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

б. Процена комисије

36. Комисија примећује да су примедбе жалиоца које се тичу практично непостојеће поделе власти на Косову и недостатка правила о етничком саставу КСИЗ-а, веома уопштене по својој природи. Жалилац није успео да укаже на било какав посебан разлог по коме би сумњао у независност и непристрасност КСИЗ-а по таквом основу, или да разради ове теорије.

37. Комисија закључује да овај део жалбе није поткрепљен доказима. Због тога се не може прихватити као добро утемељен.

2. Посебна жалба

а. Аргументи страна

38. Жалилац конкретно тврди да КСИЗ није била непристрасан трибунал јер су првостепене и другостепене одлуке донесене од стране исте комисије у истом саставу.
39. Он се позива на одељак 2.2 Уредбе УНМИК-а бр. 1999/23, који наводи да је КСИЗ „иницијално састављен од једне Комисије кога чине два међународна и један локални члан“ (*sic*). Према жалиоцу, јасно је да законодавцу није била намера да оваква ситуација потраје годинама.
40. Жалилац проналази израз намере за успостављање више од једне комисије у одељку 25.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60, која омогућава да, „након оснивања два или више већа Комисије, свако поновно разматрање предмета спроводи се од стране друге Комисије која није она која је одлучила о захтеву, осим ако председавајући већа који је именован да спроводи поновно разматрање, уз консултацију са председавајућим Комисије, одлучи да ће се случај спровести на пленарној седници“. Он се даље позива на Разјашњење које је дао СПГС 12. априла 2001. године о Уредби УНМИК-а бр. 2000/60 од 31. октобра 2000. године о Захтевима за стамбену имовину и Правилима о поступцима и доказима Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбена и имовинске захтеве од 12. априла 2001. године, тачка 21 која наводи да „једина молба на одлуке КСИЗ-а може се поднети другом већу или пленарној седници КСИЗ-а, не судовима“.
41. СПГС даје одговор да, сходно одељку 2.2. Уредбе УНМИК-а бр. 1999/23, оснивање друге комисије да судском одлуком реши захтеве, било првостепене или другостепене, није обавезно већ о томе одлучује СПГС. Количина посла и доступно финансирање су били такви да друго веће није наложено. Стога, захтеви за поновним разматрањем су заиста разматрани само од стране једне постојеће комисије. Међутим, непристрасност КСИЗ-а није била у опасности јер су припрему случајева обављали различити адвокати. Ово је било довољно да гарантује свеж преглед свих случајева.

б. Процена комисије

42. Непристрасност, у оквиру значења члана 6 став 1 Европске конвенције о људским правима, обично означава одсуство предрасуда или пристрасности. Постоје два теста којима се процењује непристрасност суда: први се састоји од настојања да се одреди посебно лично убеђење или интерес у датом предмету доносиоца одлуке а други да се констатује да ли је доносилац одлуке понудио довољне гаранције како би се искључила било каква правна сумња у том погледу (види, међу многим пресудама Европског суда за људска права и: Европски суд за људска права (Велико веће) Киприаној против Кипра, бр. 73797/01, пресуда од 15. децембра 2005. године, *ECHR*, 2005-XIII, став 118; Европски суд за људска права (Велико веће), Линдон,

Очаковски-Лоренс и Џули против Француске, бројеви 21279/02 и 36448/02, пресуда од 22. октобра 2007. године, став 75).

43. У овом случају, жалилац се жали само на наводну структурну непристрасност КСИЗ-а. Због тога треба применити други тест.
44. Јер такав тест, када се примени на тело које заседа као судија, значи да се одреди, сасвим одвојено од личног понашања од било којих других чланова тела, да ли постоје докучиве чињенице које могу да подигну сумњу о његовој непристрасности. У том смислу чак и изгледи могу бити од неког значаја. Следи да, када се одлучује да ли у датом предмету постоји легитиман разлог да се страхује да код одређеног тела не постоји непристрасност, тачка гледишта оних који тврде да није непристрасан је важна, али не одлучујућа. Одлучујуће је то да ли се страх може сматрати објективно оправданим (Европски суд за људска права (Велико веће) Киприаној против Кипра, наведен изнад, став 18, Европски суд за људска права (Велико веће), Линдон, Очаковски-Лоренс и Џули против Француске, наведен изнад, став 77).
45. Комисија наводи да према судској пракси Европског суда за људска права, учешће у апелационим поступцима судија који су радили на предмету у првостепеним поступцима могу да конституишу кршење члана 6 став 1 Европске конвенције о људским правима (Европски суд за људска права, Обершлик против Аустрије (бр. 1), пресуда од 23. маја 1991. године, Публикације суда, Серија А, бр. 204, стр. 23, став 50). Исто се односи и на учешће судија у „против“ поступцима, који су усмерени против меритума одлуке у којима су они сами учествовали (Европски суд за људска права, де Хан против Холандије, пресуда од 26. августа 1997. године, Извештаји о пресудама и одлукама, 1997-IV, стране 1392-1393, § 51).
46. Према одељку 2.2 Уредбе УНМИК-а бр. 1999/23, КСИЗ „је иницијално састављен од једне Комисије кога чине два међународна и један локални члан, од којих су сви експерти у области стамбеног и имовинског права и који су компетентни да извршавају судску службу“ (*sic*). Одељак 2.2 такође предвиђа да СПГС „може да оснује додатне Комисије [КСИЗ-а] уз консултацију са [КСИЗ-ом]“. У пракси, нису основане никакве додатне комисије. Следи да се захтеви о поновном разматрању могу проверити само истом комисијом која је издала одлуку према поновном разматрању, у истом саставу. Ово се и догодило у случају жалиоца.
47. Комисија прихвата да таква ситуација може да изазове сумњу по мишљењу жалиоца која се тиче непристрасности комисије КСИЗ-а приликом испитивања његовог захтева о поновном разматрању. Међутим, Комисија мора додатно да процени да ли су те сумње објективно оправдане (консултовати Европски суд за људска права, случај Морел против Француске, бр. 34130/96, пресуда од 6. јуна 2000. године, *ECHR*, 2000-VI, став 44).
48. У том погледу, природа процеса поновног разматрања се мора узети у обзир. Комисија подсећа да је одељак 14.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 дозволио

било којој страни у захтеву да поднесе захтев о поновном разматрању по основу „(а) подношења законски релевантних доказа, који [КСИЗ] нису узети у обзир приликом одлучивања о захтеву; или „(б) по основу да је постојала материјална грешка у пријави ове уредбе“. Док изгледа да први основ ограничава могућност да се добије поновно разматрање за специфичне изузетне околности, други основ је као последицу имао сачињавање захтева за поновним разматрањем аналогно молби за тачкама закона или чињеница. Шире основе за добијање поновног разматрања су назначене у одељку 25.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60, према којима,

„у поновном разматрању одлуке, [КСИЗ] или Комисија које су основане према њему разматрају све доказе и изјаве које су поднете с обзиром на првобитни захтев и било какве нове доказе и изјаве које се односе на захтев о поновном разматрању. [КСИЗ] или Комисија о којима се ради одбијају захтев о поновном разматрању или издају нову одлуку о захтеву“.

49. Обавеза КСИЗ-а да размотри не само нове доказе, већ и доказе који су јој раније поднети током иницијалних поступака, потврђује да се захтев за поновним разматрањем не може схватити као посебан правни лек. У том смислу, Комисија одступа од гледишта које је изразила у својој одлуци о прихватљивости у случају бр. 43/08, Симић (одлука од 12. децембра 2008. године, став 14).
50. У изнетом случају жалилац тврди у свом захтеву за поновним разматрањем, у суштини, да је КСИЗ погрешно проценио елементе овог предмета. Према жалиоцу, он је довољно доказао да је имао одређена права над станом и да су постојала средства која потврђују да је живео у том стану пре свог одласка са Косова. Као још један доказ крупне грешке коју је направила КСИЗ позвао се на предмете других особа које се наводно налазе у истој ситуацији, код којих је КСИЗ потврдио њихова имовинска права.
51. КСИЗ је донео одлуку о поновном разматрању након поновног испитивања већ доступних доказа и након нових покушаја да се провере приложени документи и оптужбе које је изнео жалилац. Закључено је да није направљена никаква грешка, да нису изнети никакви нови докази који би гарантовали промену њене одлуке, и да се предмет жалиоца разликује од предмета особа које је он поменуо.
52. Изгледа, тако, да је КСИЗ заправо позвана да поново погледа елементе предмета и да им је, у ствари, она дала нов изглед. Она није ограничила поновно испитивање нових доказа који су изнети.
53. Комисија напомиње да, према Европском суду за људска права, када се исте судије позивају да одреде да ли су или не они сами направили „грешку у тумачењу или примени права“ о њиховој ранијој одлуци, они се заправо позивају „да суде сами себи и својој способности да примене право“. Таква ситуација је довољна за забринутост због недостатка непристрасности суда како би био објективно оправдан (Европски суд за људска права, Сан Леонард бенд клуб против Малте, бр. 77562/01, пресуда од 29. јула 2004.

године, *ECHR*, 2004-IX, став 63; у истом смислу Европски суд за људска права, *Дриза против Албаније*, бр. 33771/02, пресуда од 13 новембра 2007. године, став 81).

54. Следи да КСИЗ није био непристрасан унутар значења члана 6 став 1 Европске комисије за људска права.
55. Околност да су у иницијалним поступцима и поступцима о поновном разматрању предмет за КСИЗ припремали различити адвокати ДСИП-а не мења овај закључак. Битна је сумња коју би састав комисије КСИЗ-а, као тело које одлучује, подигао по питању његове непристрасности.
56. Комисија напомиње да се овом ситуацијом у међувремену бавила. Уредба УНМИК-а бр. 2006/10 је заменила захтев за поновно разматрање молбом упућеном Врховном суду по основу да „(а) одлука садржи озбиљно нарушавање важећег закона“ или „(б) одлика се ослања на непотпуне чињенице или на нетачну процену чињеница“ (одељак 13.1). Ова могућност је задржана Уредбом УНМИК-а бр. 2006/40, нешто другачијим речима: према каснијим уредбама молба се може поднети по основу да „(а) одлука обухвата фундаменталну грешку или озбиљну злоупотребу важећег материјала или процедуралног права“ или „(б) одлука се ослања на погрешно или непотпуно одређивање чињеница“ (одељак 12.3).
57. Због претходних разлога, Комисија закључује да је постојало кршење Члана 6 став 1 Европске комисије за људска права у погледу непристрасности КСИЗ-а у поступцима поновног разматрања.

ii. Праведност поступка

а. Аргументи страна

58. Жалилац уопштено тврди да КСИЗ, приликом уручења другостепене одлуке, није узела у обзир све „предочене и потребне доказе“. Он тврди да је суд дужан да спроведе прописно испитивање пријава, аргумената и доказа које су изнеле стране, без предрасуда о њиховој процени да ли су релевантне по својој одлуци. Он се позива на бројне наводне недостатке у начину на који је КСИЗ процењивала и обрађивала питања власништва и законског поседовања, и тврди да су ови недостаци утицали на правичност целе процедуре.
59. Први недостатак тиче се наведеног недостатка испитивања свих доступних доказа. Жалилац посебно наводи да КСИЗ није успела да набави доказе у смислу изјава сведока од других особа које су живеле у истој згради. Такви докази су могли да потврде чињенични елемент законског поседовања стана од стране жалиоца. Како жалилац није био у позицији да сам пружи изјаве сведока, КСИЗ је била у обавези да на себе преузме истражно овлашћење које је дато одељцима 10.2 и 21.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 и да добије такве изјаве, посебно од других молилаца који су имали успеха у својим захтевима који се тичу станова лоцираних у истој згради према практично идентичном материјалу и привременим ситуацијама.

60. Други недостатак се тиче одлуке о аутентичности решења о додељивању коју је поднео жалилац. Жалилац тврди да је друга одлука КСИЗ-а поништила део првостепене одлуке који је раније потврдио законску правоснажност решења о додели. У одлуци о поновном разматрању КСИЗ сматра да ни уговор о куповини ни решење о додели не могу проверити о својој аутентичности. Према жалиоцу, стављајући га у положај који је гори него у поступцима првостепене одлуке, КСИЗ је нарушила законске принципе преклузије *ex officio reformatio in peius*, која је била саставни елемент поштеног суђења. Штавише, КСИЗ наводно није понудила никакво објашњење за другачији исход током другог поступка, чиме није успела да донесе образложену одлуку.
61. Тећи недостатак се тиче одлуке о аутентичности уговора о куповини кога је поднео жалилац. Жалилац тврди да је доставио уговор, оверен 19. марта 1999. године у Општинском суду у Урошевцу, чије су архиве сачуване у надлежности Србије након повлачења српских власти са Косова. КСИЗ није прихватила овај доказ и накнадно је потврдила да је немогуће верификовати аутентичност уговора. КСИЗ, међутим, није дала детаљно објашњење конкретног метода верификације који користи.
62. Коначно, четврти недостатак се тиче недостатка употребе доступне алтернативне методе верификације. Жалилац тврди да је КСИЗ била у могућности да верификује аутентичност решења о додели и уговора о куповини у предметима двојице његових колега. Пошто се радило о истој врсти документа као и код његових колега, једноставно поређење докумената у истом случају би било довољно да се верификује и његов документ. Тим више пошто у складу са одељком 22.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2000/60, КСИЗ делује по принципима установљеним у сопственим одлукама, током примене закона на захтеве са сличним правним и доказним питањима. У сваком случају, када је један метод верификације употребљен у два претходна и веома слична предмета, који су довели до позитивне одлуке по молиоце, исти метод треба да се примени и у обради предмета жалиоца. Жалилац тврди да неуспех да се на време узму у обзир све доступне материјалне чињенице доказује да је КСИЗ у спровођењу свог дискреционог права применио законске и чињеничне принципе недоследно, доводећи до арбитражности у процесу доношења одлуке.
63. СПГС даје уопштени одговор на тврдњу да КСИЗ није извршила ваљану процену доказа. На основу проучене евиденције КСИЗ-а од стране КИА, он наводи да се током првостепеног поступка уговор о куповини није могао проверити као аутентичан поређењем са евиденцијама које су се налазиле у Општинском суду Урошевац. У одсуству било какве друге документације која би потврдила право на поседовање имовине пре 24. марта 1999. године, и пошто је сама одлука о додели недовољна, а у светлу чињеница да је зграда завршена тек након овог датума, КСИЗ утврђује да жалилац нема право на имовину. У поступку поновног разматрања предмета ДСИП чини додатне покушаје да одреди постојање наводних имовинских права жалиоца. Контактирала је становнике суседних станова и разна комунална предузећа, али није могла добити никакву информацију која би подржала тврдњу

жалиоца. Сасвим супротно, сведоци су потврдили да је зграда била још увек у изградњи у време о коме је реч. Додатно, током телефонског разговора са ДСИП-ом од 10. октобра 2006. године жалилац је тврдио да никада није склопио уговор о употреби или закупу са Јавним стамбеним предузећем. Без једног таквог уговора он није могао законски да купи имовину. У одсуству било какве пратеће документације коју износи жалилац и упркос покушајима ДСИП-а да изнесе додатне доказе (у складу са одељком 10.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60), КСИЗ је одбацила захтев за поновним разматрањем.

6. Процена комисије

64. Као што жалилац с правом истиче, у складу са чланом 6 став 1 из ЕКЉП суд је у обавези да спроведе прописну процену поднесака, аргумената и доказа изнетих од стране учесника у поступку (види, нпр., ЕСЉП, ван де Хурк против Холандије, пресуда од 19. априла 1994. године, Публикације суда, Серија А, бр. 288, стр. 19, став 59).
65. Међутим, задатак Комисије није да делује у својству апелационог суда у односу на КСИЗ (види, *mutatis mutandis*, Саветодавна комисија за људска права (СКЉП), Тодоровић, бр. 33/08, одлука од 17. априла 2009. године, став 21; види такође СКЉП, Парлић, бр. 01/07, мишљење од 18. јуна 2010. године, став 35). Задатак КСИЗ-а је да тумачи и примењује правила од важности из материјалног и процедуралног права у процесу доношења одлука. Штавише, КСИЗ је заправо најмеродавнији за процену веродостојности доказа и њихове важности за питања из предмета (упореди, нпр., ЕСПЉ, Видал против Белгије, пресуда од 22. априла 1992. године, Публикације суда, Серија А, бр. 235-Б, стр. 32, став 33; ЕСЉП, Шалимов против Украјине, бр. 20808/02, пресуда од 4. марта 2010, став 67). Сама чињеница да је једна од страна у поступку незадовољна исходом истог не може, сама по себи, покренути питање из члана 6 став 1 из ЕКЉП (ЕСЉП, Тенгеракис против Кипра, бр. 35698/03, пресуда од 9. новембра 2006. године, став 74). Одлука суда, као таква, указује на повреду права на правично суђење, ако је рецимо, њена неоснованост тако упечатљива *prima facie* да се иста може сматрати грубо произвољном (види ЕСЉП, Камидов против Русије, бр. 72118/01, пресуда од 15. новембра 2007. године, став 175).
66. Утолико колико жалилац тврди да КСИЗ није успела да набави релевантне исказе сведока, јасно је из евиденције ДСИП-а да је КСИЗ настојала да набави релевантне доказе од сведока (види став 20 изнад). Због тога тврдња жалиоца чињенично није тачна.
67. Утолико колико жалилац тврди да је КСИЗ приликом поновног разматрања поништила део првостепене одлуке који је потврдио законску правоснажност решења о додели, Комисија налази да је потребно пажљиво прочитати разлоге како првобитне одлуке тако и одлуке приликом поновног разматрања.
68. У својој првобитној одлуци од 21. октобра 2005. године КСИЗ уопштено сматра да „како би се задовољили захтеви за валидну Ц категорију захтева,

молилац мора да покаже да је изгубио/ла поседовање над спорном имовином. Као резултат, молилац који није у могућности да покаже да је икада поседовао или поседовала спорну имовину или право власништва које му даје право да узме имовину не може у свом захтеву да добије позитиван исход“ (став 13). Обраћајући се искључиво групи захтева којој припада и захтев молиоца, КСИЗ сматра да су молиоци „у најбољем случају“, представили важеће одлуке о додели за тражену имовину, али „нису успели да доставе било какву другу проверену документацију“. Осим тога, са датумом од 24. марта 1999. године, тражене имовине су још увек биле у изградњи, ови тражиоци „никада нису добили поседовање над траженом имовином“. КСИЗ је донела закључак да поменути тражиоци „сходно томе нису имали никаква права над имовином у погледу тих имовина и нису били лишени истих“ (став 15).

69. У својој одлуци од 11. децембра 2006. године о поновном разматрању КСИЗ примећује да жалилац тврди да је постојала противречност у одлукама КСИЗ-а у случајевима двојице колега који су такође радили у Скупштини општине Штимље и њеној одлуци о предмету жалиоца. Одбацује ову чињеницу по основу да су оба захтева на која се позива жалилаца одобрена на основу потврђених доказа „који показују законито поседовање“, док жалилац није поднео никакве документе који се могу потврдити (став 10).
70. Следи да је у оба случаја одлучујуће питање за КСИЗ било то да ли жалилац може да докаже да је имао законито поседовање над станом 24. марта 1999. године. Супротно од тврдње жалиоца, КСИЗ није потврдио валидност одлуке о додели у својој првобитној одлуци. Већ је оставио ово питање отвореним, јер чак и ваљана одлука о додели не би била довољна да докаже поседовање споменуте имовине. У својој одлуци о поновном разматрању КСИЗ се поново није изјаснио у вези валидности одлуке о додели, већ је једноставно потврдио да жалилац није поднео никакав документ који се може потврдити а који би показао законито поседовање. Тако да обе одлуке упорно наводе да жалилац није доказао поседовање над станом, без изражавања мишљења о валидности одлуке о додели. Због тога ставу који се заснива на наводном погоршању ситуације жалиоца у фази поновног разматрања недостају основане чињенице.
71. Утолико што жалилац тврди да КСИЗ није поверовала у веродостојност његовог уговора о закупу, а да није објаснила методе верификације које је она користила да дође до таквог закључка, Комисија напомиње да као и у првобитној одлуци, одлука о поновном разматрању заиста не објашњава зашто уговор не може да се верификује. Ова околност покреће питање да ли се може сматрати да је одлука довољно образложена.
72. У том смислу, Комисија се позива на предметно право Европског суда за људска права, према коме, у складу са „принципом о прописној примени правде, пресуде судова и трибунала треба адекватно да наведу аргументе на којима су засноване“. Међутим, „степен променљивости обавезе да се наведу аргументи може варирати у односу на врсту одлуке и морају се утврдити у светлу околности предмета“ (ЕСЉП (Велико веће), Гарсија Руиз против Шпаније, бр. 30544/96, пресуда од 21. јануара 1999. године, *ЕКЉП*

1999-I, став 26). Комисија је мишљења да у поступку посебно осмишљеном за масовне захтеве попут оних са КСИЗ-ом, обавеза аргументовања не може се тумачити на исти начин на који се тумачи у регуларним поступцима пред обичним судовима. Комисија није задужена да разрађује општу теорију о овом питању. Она се ограничава на чињеницу да у поступцима масовних захтева попут оних са КСИЗ-ом може бити довољно, са становишта правичности поступка, да се у одлуци трибунала назначи уопштено зашто се дати захтев прихвата или одбацује, без експлицитног навођења конкретних елемената одређеног предмета, под условом да је мишљење у тој одлуци подржано елементима предмета. Задатак Комисије је да докаже да ли таква подршка заиста постоји.

73. Из извештаја о поновном поступку жалбе, сачињеном од стране правног службеника ДСИП-а, следи да се уговор о куповини коју је доставио жалилац није могао верификовати као веродостојан упоређивањем са списима из Општинског суда у Урошевацу, који је наводно оверио уговор 19. марта 1999. године. На дотичном примерку уговора није било броја овере. Када је жалилац поднео захтев за накнадним разматрањем, захтеву је додао нови примерак истог уговора, овог пута са бројем који је попуњен у делу предвиђеном за упис броја овере у обрасцу за оверу. Из извештаја о поновном поступку жалбе, који је сачинио други правни службеник ДСИП-а, види се да је овај број прошао незапажено: извештај наводи да је жалилац доставио „идентичан“ примерак „без верификационог броја“.
74. Међутим, како СПГС наводи у својим коментарима, истрага у евиденцијама разних комуналних предузећа и разговори са суседима нису дали никакве доказе о поседовању, у смислу ефикасног поседовања стана. Додатно, током телефонског разговора правног службеника са ДСИП-ом од 10. октобра 2006. године жалилац је тврдио да никада није склопио уговор о употреби или закупу са Јавним стамбеним предузећем. У извештају о поновном поступку жалбе наводи се да без једног таквог уговора жалилац није могао да купи имовину законским путем. У извештају се закључује да жалилац није био власник, носилац станарског права или законски поседник споменутог стана.
75. Ови последњи елементи довољни су да званично подрже налаз КСИЗ да жалилац није доставио ниједан докуменат који доказује законско поседовање које се може верификовати. Грешка која се тиче могућности провере уговора о куповини (види изнад, став 73) се, стога, односи на елемент који, у одсуству уговора о коришћењу или закупу, није био неопходан за коначни закључак КСИЗ-а. Због тога, комисија закључује да ова грешка не утиче на регуларност доношења закључака.
76. Утолико што жалилац тврди да је КСИЗ могао да верификује веродостојност доступних докумената тако што ће их упоредити са документима достављеним од стране других лица који су решили захтеве у своју корист, Комисија напомиње да је на првом месту ова увреда поново усмерена против елемента који, у смислу налаза од стране КСИЗ-а који се тичу недостатака доказа о ефикасном поседовању стана и непостојања уговора о коришћењу или закупу, није од пресудног значаја за доношење закључка

КСИЗ-а. Штавише, процена доказа је ствар оцене КСИЗ-а, и није задатак Комисије да ревидира овакве процене осим ако постоји индикација да је КСИЗ донео грубо неправичне или произвољне закључке из доступних чињеница (ЕСЈП, Хербст против Немачке, бр. 20027/02, пресуда од 11. јануара 2007, став 83). На основу елемената из предмета, Комисија не може да нађе наговештај произвољности везано за метод верификације који користи КСИЗ.

77. У закључку, Комисија је мишљења да је, све у свему, поступак поновног разматрања био правичан. Дакле, у овом смислу нема кршења члана 6 став 1 из ЕКЈП.

iii. Разумно време

a. Аргументи страна

78. Жалилац се жали да је период од преко пет година између подношења његовог захтева у априлу 2002. године и излагања коначне одлуке у децембру 2006. године, довољан за кршење разумног времена прописаног чланом 6 став 1 из ЕКЈП. Он тврди да случај није претерано сложен и да понашање страна није допринело одлагању. Штавише, иако је жалилац као расељено лице живео и тешким околностима, власти нису сматрале да је важно да узму у обзир његово материјално стање као подстицај за решавање његовог случаја у оквиру разумног времена.

79. Жалилац је свестан изузетног карактера процеса разрешења масовних захтева које спроводе власти на Косову. Међутим, он тврди да треба пронаћи праведну средину између захтева за ефикасним управљањем великог броја предмета и императива у поштовању суштине људских права сваког појединачног молиоца код кога је такав механизам коначно успостављен, од којих је право на доношење пресуде у оквиру разумног времена једно од њих. Заостатак необрађених предмета или жеља трибунала да саслуша заједно предмете који се тичу сличних питања не може да оправда неразумна одлагања.

80. Говорећи о процени дужине поступака од стране КАИ, СПСГ примећује да је током првих година ДСИП трпео значајне институционалне проблеме, нарочито у недостатку финансијских средстава и реорганизације у руководству која је на несрећу довела до одлагања код свих предмета. Он даље наводи да је захтев подвргнут сложеном систему обраде пре него што је могао да се изнесе пред КСИЗ за доношење пресуде, укључујући и обавештавање тренутног станара и друге стране са законским интересом дајући им времена да одговоре. Додатно, процес верификације документа који су поднети као додатак захтевима може одузимати доста времена.

81. Ако се хронолошки осврнемо на историју захтева жалиоца, СПСГ наводи да се једино значајно одлагање догодило од априла 2002. године до октобра 2005. године, и да се ово одлагање може објаснити разлозима који су изнад објашњени.

6. Процена комисије

82. Поступак је почео 21. марта 2002. године, када је жалилац поднео захтев КСИЗ-у. Међутим, период који треба узети у обзир почиње од датума привремене надлежности Комисије, а то је 23. април 2005. година. У процењивању разумности времена које је протекло након 23. априла 2005. године, Комисија при свему том узима у обзир стање у коме се поступак налазио у том тренутку (ЕСЈП, Фоти и остали против Италије, пресуда од 10. децембра 1982. године, Публикације суда, Серија А, бр. 56, стр. 15, став 53; ЕСЈП, Стирановски против Пољске, пресуда од 30. октобра 1998. године, Извештаји о пресудама и одлукама, 1998-VIII, стр. 3376, став 46).
83. Комисија даље напомиње да су се поступци завршили 9. маја 2007. године, када је жалилац добио решење о поновном разматрању од 11. децембра 2006. године.
84. Укупно трајање поступка је према томе 5 година, један месец и осамнаест дана, од којих две године и шеснаест дана не одлазе на испитивање Комисије.
85. Комисија подсећа да се разумност дужине поступака мора проценити у смислу околности предмета односно према следећим критеријумима: комплексности предмета, понашања жалиоца и одговарајућих власти и шта жалилац „ставио на коцку“ у овом спору (види, међу многим другим властима, ЕСЈП (Велико веће), Фридлендер против Француске, бр. 30979/96, пресуда од 27. јуна 2000. године, *ЕК/ВП* 2000-VII, став 43; види такође СКЈП, бр. 17/08, Емини, мишљење од 18. јуна 2010. године, став 21).
86. Комисија прихвата да предмет представља извесну сложеност, нарочито у фази поновног разматрања, јер је информације требало набавити од јавних комуналних предузећа, а изјаве од сведока. Међутим, питања у предмету ни у ком случају нису посебна.
87. Комисија даље напомиње да жалилац није допринео никаквом кашњењу у поступку.
88. С обзиром на понашање власти, Комисија напомиње да је постојало значајно одлагање у првобитном поступку између дана када је тужени, г. Н.И., дао изјаву која се тиче захтева (27. новембар 2002) и дана када је жалилац позван преко телефона за додатне информације (15. мај 2005). Велики део овог времена се налази ван надлежности Комисије. Након тог последњег датума, почетни поступак се наставио без значајних одлагања: извештај о обради захтева је потписан 4. августа 2005. године; почетна одлука је усвојена 21. октобра 2005. године а оверена 5. децембра 2005. године; жалилац је обавештен о одлуци 12. јануара 2006. године а одлука му је послата 16. марта 2006. године. Приликом пријема захтева за поновним разматрањем од стране канцеларије ДСИП-а у Београду (24. март 2006), ДСИП је контактирао суседе ради давања изјава сведока 8. јуна 2006. године, обавестио туженог према захтеву 15. септембра 2006. године, контактирао жалиоца телефоном за даље информације 10. октобра 2006. године и

доставио извештај о обради захтева 27. октобра 2006. године. КСИЗ је усвојила своју одлуку 11. децембра 2006. године, која је оверена 23. марта 2007. године и послата жалиоцу 7. маја 2007. године.

89. Узимајући у обзир велики број случајева које је ДСИП добила за доношење пресуде од стране КСИЗ-а¹, и логичних тешкоћа са којима се суочила у контексту послератног Косова, Комисија налази, у смислу свих околности предмета, да разумно време није прекорачено.
90. Према томе, није постојало кршења члана 6 став 1 из ЕКЉП у том смислу.

Б. Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП

1. Аргументи страна

91. Жалилац тврди да, иако се његово наводно право власништва може оспорити, он свакако има друга релевантна права на имовину, који се могу одредити на основу свих доступних доказа. Он тврди да је КСИЗ донео одлуку у којој занемарује легитимну основу захтева жалиоца и ефективно поништава његово право на стан, што је равно *de facto* експропријацији. Пошто један такав чин није могао да се оправда ниједним разлогом од јавног интереса, учињено је кршење његовог права на имовину, загарантовано чланом 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП.

92. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

2. Процена комисије

93. Комисија бележи да се покреће питање да ли је примењив члан 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП. Концепт о "некретнинама" на који се указује у првој реченици првог става те одредбе има аутономно значење. По мишљењу Европског суда за људска права у многим ситуацијама, члан 1 Протокола 1 односи се само на постојеће некретнине жалиоца. Тачно је да, у одређеним околностима, "легитимно очекивање" да се добије "имовински објекат" такође може бити подржано чланом 1 Протокола бр. 1, под условом да постоји довољно основа за власнички интерес у оквиру важећег закона, на пример када постоји одређена судска пракса у домаћим судовима која потврђује његово постојање, (ЕСЉП (Велико веће), Копецки против Словачке, бр. 44912/98, пресуда од 28. септембра 2004. године, *ЕКЉП*, 2004-IX, став 52). Међутим, не може се рећи да постоји икакво "легитимно очекивање" тамо где је присутан спор поводом исправног тумачења и примене домаћег закона а судови накнадно одбацују поднеске жалиоца (ЕСЉП (Велико веће), Копецки против Словачке, пресуда цитирана изнад, став 50; ЕСЉП (Велико веће), Анхаусер-Буш против Португалије, бр. 73049/01, пресуда од 11. јануара 2007. године, став 65).

¹ Према Последњем извештају КСИЗ-а (Приштина, 2007, који је доступан на http://www.hpdkosovo.org/pdf/HPCC-Final_Report.pdf), поднето је 29 160 захтева ДСИП-у (стр. 40).

94. У овом предмету КСИЗ је мишљења да жалилац није показао да је уопште добио поседовање спорне имовине.
95. Жалба о којој је реч у суштини је равна приговору на регуларност и исход поступка пред КСИЗ-ом.
96. Не искључује се могућа одговорност УНМИК-а за неповољне последице по власничке интересе жалиоца које је узроковала одлука КСИЗ-а, када би се одлуке КСИЗ-а сматрале произвољним или очигледно неоснованим (упореди ЕСЈП, Бешири и остали против Албаније, бр. 7352/03, пресуда од 22. августа 2006. године, став 89; види такође СКЈП, Парлић, бр. 01/07, мишљење од 18. јуна 2010. године, став 49). Међутим, Комисија је пронашла, сходно члану 6 став 1 из ЕКЈП (везано за правично саслушање), да је КСИЗ навела довољно разлога за своју одлуку и да се њена процена елемената из предмета не може сматрати произвољном (види изнад, ставови 64-77). Комисија стога закључује да жалилац није имао "легитимно очекивање", засновано на важећем закону, да ће реализовати свој захтев за поседовањем стана.
97. Следи да није било кршења члана 1 Протокола бр. 1 према ЕКЈП.

В. Наводна кршења члана 8 из ЕКЈП

1. Аргументи страна

98. Жалилац доказује да је био спречен да приступи и врати власништво над својим станом и да слободно ужива у свом приватном простору. У овом смислу он наводи да се термин "дом", у смислу члана 8 из ЕКЈП, односи не само на место где нека особа тренутно живи, већ такође и на место где та особа намерава да живи. Он је напустио свој дом због спољних околности, али то не имплицира његову невољност да се врати. Штавише, право на поштовање "приватног живота", у смислу члана 8 из ЕКЈП, имплицира право на лични или приватни простор, који се може посматрати као право особе да буде остављена на миру и да слободно ужива у приватном простору, без спољних мешања.
99. Према жалиоцу, обавеза УНМИК-а била је да заштити право жалиоца на поштовање његовог дома и приватног живота, али он није деловао сходно томе. Он конкретно тврди да је УНМИК пропустио да сачини регулаторни оквир који би гарантовао да је процес доношења одлука од стране КСИЗ-а, што је довело до мешања у његова права утврђена чланом 8 из ЕКЈП, био правичан и пружао долично поштовање интереса који су му додељени на основу те одредбе.
100. Жалилац даље понавља да гаранције правичног суђења нису прописно испоштоване у поступку КСИЗ-а који се односи на његов захтев. Ова трајна спреченост приступа стану, путем неразумне одлуке, представља ометање његовог права на дом и приватан живот, што се не може оправдати ставом 2 члана 8 из ЕКЈП.

101. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

2. Процена комисије

102. Комисија бележи да се наводна кршења ослањају на аргументе жалиоца у вези са наводним нарушавањем члана 6 став 1 из ЕКЈП поводом мишљења из одлуке КСИЗ-а. Пошто није установила кршење права на правично суђење, (види изнад, ставове 64-77), Комисија на сличан начин налази да није било кршења члана 8 из ЕКЈП (види СКЈП, Вучковић бр. 03/07, мишљење од 13. марта 2010. године, став 59).

Г. Наводна кршења члана 13 из ЕКЈП

1. Аргументи страна

103. Сходно члану 13 из ЕКЈП жалилац се позива на чињеницу да је иста комисија КСИЗ-а проучила његову жалбу и захтев за поновним разматрањем. Пошто је ова ситуација утицала на непристрасност КСИЗ-а у поступку поновног разматрања, по тврдњи жалиоца сходно члану 6 став 1 из ЕКЈП, и пошто није била могућа виша судска ревизија одлука КСИЗ-а, поступак поновног разматрања не може се сматрати усаглашеним са стандардом "делотворног правног лека" у смислу члана 13 из ЕКЈП.

104. СПГС не коментарише посебно овај део жалбе.

2. Процена комисије

105. У односу на непристрасност КСИЗ-а, изгледа да је жалба под чланом 13 из ЕКЈП заснована на истим елементима као жалба под чланом 6 став 1 из ЕКЈП. Након што је установила кршење члана 6 став 1 из ЕКЈП у овом смислу (види изнад, ставове 42-57), Комисија сматра да није неопходно да се исти предмет проучава одвојено, под чланом 13 из ЕКЈП.

V. ПРЕПОРУКЕ

106. Комисија подсећа да је установила да жалилац није имао користи од гаранције непристрасног суда у поступку поновног разматрања пред КСИЗ-ом. Она не може да спекулише да ли би исход поступка био другачији да није дошло до кршења ЕКЈП. Стога, Комисија не препоручује накнаду материјалне штете.

107. Ипак, остаје чињеница да поступак који се односи на захтев жалиоца за поновним разматрањем, по мишљењу Комисије, није спроведен потпуно у складу са ЕКЈП.

108. Комисија је мишљења да то што је УНМИК прихватио чињеницу да је до кршења дошло, конституише адекватан облик обештећења за било какву нематеријалну штету коју подупире жалилац.
109. Што се тиче предузимања општих мера, Комисија подсећа да је ситуацију, за коју је установљено да није у складу са чланом 6 став 1 из ЕКЉП, у међувремену преузео УНМИК (види изнад, став 56). По мишљењу Комисије нису потребне даље мере опште природе.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија једногласно,

- 1. НАЛАЗИ ДА ЈЕ ОПШТА ЖАЛБА КОЈА СЕ ТИЧЕ КРШЕЊА ЧЛАНА 6 СТАВА 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ НЕЗАВИСНОСТИ И НЕПРИСТРАСНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА СТАМБЕНЕ И ИМОВИНСКЕ ЗАХТЕВЕ НИЈЕ ПОДРЖАНА;**
- 2. НАЛАЗИ ДА ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 СТАВА 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ НЕПРИСТРАСНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА СТАМБЕНЕ И ИМОВИНСКЕ ЗАХТЕВЕ ПО ОСНОВУ ЊЕНОГ САСТАВА У ПОСТУПЦИМА О ПОНОВНОМ РАЗМАТРАЊУ;**
- 3. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 СТАВА 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ ПРАВЕДНОСТИ ПОСТУПАКА;**
- 4. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 СТАВА 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈА СЕ ТИЧУ ДУЖИНЕ ПОСТУПКА;**
- 5. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 6. НАЛАЗИ ДА НЕ ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 8 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 7. НАЛАЗИ ДА НИЈЕ ПОТРЕБНО ИСПИТАТИ ЖАЛБУ ПРЕМА ЧЛАНУ 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 8. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА СПЕЦИЈАЛНИ ПРЕДСТАВНИК ГЕНЕРАЛНОГ СЕКРЕТАРА У ИМЕ УНМИК-А ПРИЗНА ДА ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 СТАВА 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА, КАКО ЈЕ НАЗНАЧЕНО У ТАЧКИ 2 ИЗНАД;**

Раџеш ТАЛВАР
Извршни службеник

Пол ЛЕМЕНС
Председавајући